

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulum XXXVI. Significauerunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

alibi eodem tempore fuerit, aut fuerint, ita ut impossibile sit testium depositionem veram esse.

Amplia 1. Quòd talis testium reprobatio fieri possit etiam post publicatas eorum depositiones, uti docui in *c. Fraternitatis. 17. hoc tit. & colligitur ex hoc cap.* imò hæc est præcipua eius doctrina, quòd post publicationem testificationum adversarius admitti debeat ad articulum indirectè reprobandù, quando talem reprobandi facultatem ex publicatis testificationibus primùm didicit & acquisiuit, ut in casu huius Capituli, nam miles in exceptione suâ absolute tantùm posuerat se contraxisse cum aliâ, antequam huic mulieri promitteret; postea verò publicatis attestacionibus apparebat, quòd testes de certo loco ac tempore deponerent, idè ad hos testes reprobandos admittuntur alij qui testentur militem eodem tempore alibi fuisse, consequenter exceptionem probatam non esse.

Amplia 2. Hanc doctrinam veram esse, tametsi plurimi testes sint qui deponant militem contraxisse cum Caiâ & inter deponendum specificent locum ac tempus, possunt enim ij omnes per duos testes omni exceptione maiores reprobari indirectè, quando testantur eundem militem eodem tempore fuisse in loco tam distante, ut impossibile esset eum ad alterum locum advolare, quemadmodum instrumentum, cui quatuor aut plures testes subscripti sunt, per duos testes reprobari potest, uti docent *DD. in c. Cum à nobis. 28. hoc tit. & c. Cum Ioannes. 10. de fide instrument.* Ratio est, quia directe non deponunt super eodem articulo; nam testes actoris v. g. deponunt super articulo, quòd res gesta sit v. g. contractus celebratus, at verò testes à Reo producti deponunt de priorum testium mendacio, quia videlicet dixerunt ipsos vel actorem fuisse tali tempore in tali loco, cum tamen alibi fuerint, qua simili ratione sex aut plurimum testium corruptio per duos testes probari potest, & hanc doctrinam indicat etiam *Abbas c. Cum in tua. n. 1. hoc tit.*

CAPITULUM XXXVI. Significauerunt.

PARAPHRASIS.

Abbatissa & moniales de Fortellis litem movebant Abbati & Monachis S. Dionysij tam super proprietate, quàm possessione Prioratus de Argentolio, dicentes antecessores suas moniales à monachis inde violenter eiectas fuisse, & prius quidem causam proprietatis urgebant, ac testes super eâ producerunt, sed mox omisso petitorio possessionis iudicium intentabant, eoque in causâ processum erat, ut testium utriusque productorum depositiones publicandæ essent, verùm cum moniales nolent testes super possessione tantùm publicandos esse, monachi se opposuerunt ac petierunt novâ testium productionem fieri super possessorio, appellantes cõtra interlocutoriam iudicij sententiã, quâ publicatio decernebatur. His intellectis mandat Innoc. III. si ita est, quòd monachi quartam testium productionem super possessorio cum juris solennitate petierint, & ab interlocutoriã sententiã intra decendum appellãrint, admittendos eos esse, nisi iudices idè productionem testiũ denegãrint, quòd effrenatam multitudinem coercere vellent. Porrò si quarta productio monachis cõcessa fuerit, atque in probatione defecerint, ad expensas legitimas condemnandi erunt, etsi in petitorio non usque eò processum sit, ut possit de causâ proprietatis liquere, tunc causâ possessionis prius terminetur, dilato petitorio iudicio, alioquin verò utramque quæstionem simul determinent iudices.

SUMMARIUM.

1. Actor proposito etiam utroque iudicio petitorio, & possessorio, & super utroque, testibus productis, potest petere, ut suspensio petitorio possessorium definiatur.
2. Successor universalis agere potest interdicto Vnde vi, si antecessor spoliatus fuit.
3. Si quarta testium productio irrationabiliter negetur à iudice, appellari potest.
4. Liti-

4. *Litigans crebris testimonium productionibus litem protrahens, & in probatione deficiens, condemnari debet aduersa parti in expensas.*

1 **Not. I.** Et si actor in libello utrumque iudicium petitorium & possessorium recuperandæ proposuerit, & super utroque testes produxerit, potest tamen petere à iudice, ut suspenso petitorio, si causa proprietatis non satis liquidata sit, possessorium tantum definiatur, de hac re dictum fuit *in c. 2. & c. Pastoralis. s. De causâ possess. & proprietatis.*

2 **Not. II.** Successor universalis agere potest interdicto, *undi vi* seu iudicio recuperandæ possessionis, si antecessor spoliatus, seu vi deiectus sit de possessione. *l. 1. de vi & vi armata. s. hoc interdictum, & heredi, & ceteris successoribus competit.*

3 **Not. III.** Si quarta testimonium productio legaliter faciendâ negetur à iudice sine causâ rationabili, appellari potest intra dies 10. vide quæ dixi *in c. In causis. s. hoc tit.*

4 **Not. IV.** Si pars litigans aliis & aliis testimonium productionibus litem protrahat, & postea in probatione deficiat, condemnari debet ad expensas parti aduersæ præstandas, uti constat etiam ex *cap. Finem. s. De dolo.*

CAPITVLVM XXXVII.

Cùm causa.

PARAPHRASIS.

Controuersia erat inter Archiepiscopum Ravenatensem & communitatem Faventinam super quorundam locorum iurisdictione, uti videre est *cap. Licet*: in eâ causâ lis coram Pontifice contestata erat, & iuramentum calumniæ receptum, sed quia difficile & onerosum fuit testes Romam adducere, idèò mandatur hîc Episcopo Placentino, ut testes tum super negotio principali, tum super personis testimonium, qui ex utraq; parte producti fuerint, recipiat, & diligenter examinari curet inquirendo de circumstantiis singulis,

videlicet causis, personis, locis, tempore, visu, auditu, scientia, credulitate, famâ & certitudine, eaque omnia plenè perscribuntur, quòd si Faventini, aliivè productionem testimonium impedire præsumpserint, ab Episcopo coercendi erunt. Verùm ut nimia multitudo testimonium refrænaretur, ultra quadragenarium numerum non suscipiat, ita ut si Faventini depositiones testimonium, quæ coram Episcopo Ferrariensi & Abbate Pomponensi factæ sunt, ratas esse velint, & hi in numero isto computari debeant, alioquin cum attestaciones adhuc clausæ seu non publicatæ sint, iidem testes, si opus sit, iterum audiantur.

S V M M A R I V M.

1. *An, in, & ex quâ causa iudex possit examinare testimonium committere alteri, & cui.*
2. *Quæ cautela in eo examine adhibenda.*
3. *Quomodo examinandi sint testes.*

Not. I. Si testes remoti sint, ut difficile ad iudicem accedere possint, tum iudex alteri committere debet eorum examen, ita ut depositiones perscriptæ ad iudicem transmittantur, ita habetur etiam in *l. Iudices. 18. C. De fide instrum.* quòd iudex examinationem testimonium committere possit iudici eius territorij, ubi testes degunt, & mandare partibus, ut ibidem compareant, & idem habetur in *c. 3. De fideiussoribus.* ubi tamen glossa monet, verb. *Transmittentes.* id locum tantum habere in causis civilibus, non item in criminalibus, quippe in quibus ipsemet iudex testes recipere & examinare debet, uti dixi *in c. Si qui. 10. hoc tit.* quamvis id consuetudine non ubique obseruatur, siquidem propter necessitatem, ne crimina impunita maneat, etiam in causâ criminali v. g. violatæ pacis publicæ, commissio examinandorum testimonium absentium alteri fieri solet, teste Baldo *ausb. Apud eloquentissimum. n. 1. C. De fide instrum. n. 1. Gail. l. b. 1. obseru. 96. n. 10.* Id quoque consuetum, ut iudex propter multitudinem negotiorum, testimonium examen etiam in causâ criminali (nam de civili dubium non est, iuxta *c. 2. De iud. in 6.*) Notario com-